

Nghiên cứu khoa học

hướng tới mục tiêu phát triển bền vững

Trong giai đoạn “chuyển mình” trở thành thành phố công nghiệp năm 2020, quá trình phát triển kinh tế-xã hội của TP Cần Thơ đã và đang đặt ra nhiều tiềm năng cùng thách thức đối với hoạt động phát triển khoa học xã hội và nhân văn (KHXH&NV). Phát triển kinh tế-xã hội thành phố, đồng thời phải giải quyết tốt những vấn đề về xã hội nhân văn; giữ gìn và phát huy bản sắc văn hóa dân tộc trong quá trình phát triển và hội nhập quốc tế.

Những thành tựu nổi bật trong quá trình phát triển kinh tế-xã hội giai đoạn 2006-2010 của TP Cần Thơ đã góp phần thúc đẩy phát triển cả vùng ĐBSCL. Cụ thể, tốc độ tăng trưởng kinh tế (GDP) bình quân 5 năm đạt 15,13%, cao hơn 1,63% so với giai đoạn 2001-2005. Ước tính giá trị tổng sản phẩm trên địa bàn thành phố năm 2010 tăng gấp 2 lần so với năm 2005. Cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng công nghiệp-thương mại, dịch vụ-nông nghiệp công nghệ cao. Thu nhập bình quân đầu người tăng bình quân 14,14%/năm, đến năm 2010 đạt 36,82 triệu đồng (theo giá thực tế), tương đương 1.950USD. Tiến sĩ Trần Thanh Bé, Viện trưởng Viện Kinh tế-Xã hội TP Cần Thơ, nhận định: “Kinh tế-xã hội phát triển phải gắn liền với yếu tố phát triển KHXH&NV. Tuy nhiên, KHXH&NV trên địa bàn thành phố còn nhiều hạn chế, chưa đáp ứng tốc độ phát triển của địa phương”.

Nghiệm thu Đề tài Xây dựng mô hình ứng dụng công nghệ thông tin phục vụ phát triển nông nghiệp và công nghiệp nông thôn tại Sở Khoa học và Công nghệ TP Cần Thơ.

Trong 2 giai đoạn 2001-2005 và 2006-2010, toàn thành phố có 101 đề tài, dự án nghiên cứu khoa học công nghệ, nhưng chỉ có 9 đề tài, dự án nghiên cứu về lĩnh vực KHXH&NV (giai đoạn 2001-2005 có 3 đề tài, giai đoạn 2006-2010 có 6 đề tài). Nhưng ít đề tài nghiên cứu về KHXH&NV của TP Cần Thơ có ý nghĩa sâu sắc, góp phần phát triển con người, bảo tồn và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc như: Nghiên cứu cuộc đời và sự nghiệp và của cố soạn giả Mộc Quán-Nguyễn Trọng Quyền gắn liền với quá trình hình thành và phát triển của nghệ thuật sân khấu cải lương; Đề tài đánh giá hiện

trạng sử dụng và nhu cầu đào tạo nhân lực có trình độ từ trung cấp trở lên ở Cần Thơ đến năm 2010 (đề tài nghiên cứu của năm 2003), góp phần cung cấp, dự báo tình hình nhu

cầu lao động trong thời gian tới. Từ đó, giúp các trường dạy nghề, cơ sở đào tạo nghề hoạch định kế hoạch đào tạo, đáp ứng nhu cầu phát triển của địa phương. Trong năm 2010, đề tài nghiên cứu sự phản ánh đời sống chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội ở Cần Thơ trong giai đoạn nửa đầu thế kỷ 20 qua công tác sưu tầm, nhân bản toàn bộ các số An Hà báo (tờ báo địa phương ra đời sớm nhất tại Cần Thơ, tồn tại từ năm 1917 đến 1934). Đề tài nghiên cứu nhằm giúp các nhà quản lý bảo tồn những giá trị văn hóa tinh thần của Cần Thơ trong giai đoạn nửa đầu thế kỷ 20...

Theo đánh giá của các nhà nghiên cứu, các chuyên gia về kinh tế-xã hội, TP Cần Thơ có tỷ lệ lao động có trình độ chuyên môn, kỹ thuật chiếm tỷ trọng cao so với khu vực ĐBSCL. Cơ cấu chuyên môn được đào tạo tương đối cân đối so với cơ cấu kinh tế của thành phố. Nguồn nhân lực trong khu vực công có trình độ cao so với mặt bằng chung của thành phố. Thành phố có cơ sở hạ tầng KH&CN thuộc vào loại mạnh nhất vùng, trên 100 phòng phân tích, thí nghiệm và xét nghiệm; gần 20 viện, trường và trên 1.500 cán bộ sau đại học... Tại Hội thảo “Vai trò của KHXH&NV trên địa bàn TP Cần Thơ” vào trung tuần tháng 7-2012, Thạc sĩ Trần Hoài Phương, Trưởng Phòng Quản lý khoa học-Sở KH&CN TP Cần Thơ, trả lời: “Hàng năm, các viện, trường trên địa bàn thành phố đều có hoạt động nghiên cứu KH&CN trên tất cả các lĩnh vực. Hoạt động này được thông tin rộng khắp để kêu gọi sự tham gia nghiên cứu của các nhà khoa học, cán bộ làm công tác nghiên cứu khoa học. Tuy nhiên, lĩnh vực nghiên cứu về KHXH&NV vẫn đui hiu trên mặt bằng chung về KH&CN của thành phố, chưa xứng tầm với tiềm năng và nhu cầu phát triển của thành phố”.

Thiếu nguồn nhân lực làm công tác nghiên cứu khoa học về KHXH&NV là một trong những nguyên nhân dẫn đến sự mờ nhạt của hoạt động KHCN trên lĩnh vực này. Theo ông Trần Văn Tư, Chủ tịch Hội KHXH&NV TP Cần Thơ, nhân lực là yếu tố cực kỳ quan trọng trong phát triển KHXH&NV. Bên cạnh đó cần phải nói đến yếu tố liên kết vùng trong quá trình phát triển kinh tế-xã hội của thành phố. Chúng ta có thể khai thác, học tập kỹ thuật của các chuyên gia nước bạn trong quá trình xây dựng, phát triển kinh tế-xã hội, nhưng định hướng phát triển của thành phố phải gắn liền với lịch sử hình thành và đặc thù của TP Cần Thơ nói riêng và ĐBSCL nói chung. Thành phố cần có chiến lược phát triển tổng thể với những đề tài, dự án KHXH&NV cụ thể ở từng giai đoạn, gắn liền với phát triển địa phương”.

Định hướng hoạt động KHXH&NV giai đoạn 2012-2015 và tầm nhìn 2020 của TP Cần Thơ sẽ tập trung nghiên cứu trên các lĩnh vực công tác đoàn thể, kinh tế, tôn giáo, văn hóa-xã hội, dân tộc và giáo dục đào tạo. Tiến sĩ Trần Thanh Bé, Viện trưởng Viện Kinh tế-xã hội TP Cần Thơ, nhấn mạnh: “KHXH&NV có mặt trên tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội. Thành phố cần có những đề tài, dự án nghiên cứu khoa học phản ánh được những vấn đề bức xúc trong quá trình đô thị hóa, để có những giải pháp giải quyết hữu hiệu. Vì phát triển KHXH&NV trên địa bàn thành phố chính là đảm bảo cho quá trình phát triển kinh tế-xã hội bền vững”.

Bài, ảnh: THÙY TRANG